

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.17
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.1/3 din 30 ianuarie 2015*

CURRICULUM
la disciplina

„TRAFICUL DE FIINȚE UMANE”

(candidați la funcția de judecător)

AUTOR:

*Anatolie DONCIU,
doctor, conf. univ.,
președinte al Comisiei Naționale de Integritate, formator INJ*

_____ AVIZAT
Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINARII

Fenomenul traficului a existat întotdeauna, dar acesta a evoluat mult de-a lungul timpului. Spre sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea, migrații masive de femei europene au fost organizate către continentul american sau Africa de Nord. Traficul de ființe umane către Europa era organizat în egală măsură. Dezvoltarea mijloacelor de comunicație și dezechilibrele economice mondiale au internaționalizat traficul. A existat întâi traficul de albi, apoi traficul din Sud spre Nord, iar acum traficul de ființe umane din regiunile mai defavorizate spre regiunile mai prospere (în special, spre Europa Occidentală), indiferent de localizarea lor geografică. Situația din anumite regiuni ale Europei și, în special, de la sfârșitul anilor 1980 în Europa Centrală și Orientală (odată cu deschiderea granițelor, creșterea șomajului și sărăciei, bulversarea structurilor statale și diminuarea controlului) tinde să favorizeze dezvoltarea tuturor formelor de trafic și în special a traficului de ființe umane în scopul exploatării sexuale. Traficul de ființe umane în diversele lui forme, inclusiv și traficul de copii, prezintă infracțiuni periculoase, care duc în mod esențial la încălcarea drepturilor și libertăților persoanei. Profunde transformări social-economice pe care societatea le-a cunoscut în evoluția sa au marcat, cum era și firesc, în mod direct și fenomenul traficului de persoane.

Traficul de ființe umane în diversele lui forme, inclusiv și traficul de copii, prezintă infracțiuni periculoase, care duc în mod esențial la încălcarea drepturilor și libertăților persoanei. Din această perspectivă, obiectivul prioritar al formării profesionale a judecătorilor la cercetarea și judecarea cauzelor cu privire la traficul de persoane trebuie să devină aprofundarea cunoștințelor teoretice și practice privind activitatea de investigație a acestor infracțiuni cât și judecarea acestor cauze.

Curriculumul la modulul „Trafic de ființe umane” se prezintă ca un document potrivit căruia viitorii judecători vor acumula cunoștințe teoretice, dar și cele de formare a abilităților tipice domeniului de activitate, precum și a capacității de a transfera cunoștințele teoretice și abilitățile practice în situații nestandarde.

Scopul cursului rezidă în realizarea obiectivelor de instruire în vederea studierii avansate, însușirii aprofundate și implementării eficiente a cunoștințelor teoretice în domeniul combaterii și sancționării infracțiunilor de trafic de persoane prin aplicarea corectă și uniformă a legislației, inclusiv a cadrului legislativ internațional.

Totodată, obiectivele disciplinei reprezintă formarea și dezvoltarea capacităților, competențelor și abilităților viitorilor procurori, conform standardelor naționale și internaționale, care ulterior urmează să-și exercite atribuțiile într-un mod profesionist, cu onestitate, în numele legii și pentru binele societății.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele abilități:

- interpretarea normelor juridico-penale incluse în art.art. 165, 206 Cod penal;
- aplicarea regulilor de calificare a infracțiunii la soluționarea cazurilor practice;
- însușirea metodelor practice privind detectarea, documentarea, instrumentarea și judecarea cazurilor de TFU și celor conexe;
- delimitarea infracțiunii TFU de alte infracțiuni conexe: proxenetism (art.220 Cod penal) scoaterea ilegală a copiilor din țară (art.207 Cod penal), organizarea cerșetoriei (art.302 Cod penal), trecerea ilegală a frontierei de stat (art.362 Cod penal), organizarea migrației ilegale (art.362/1 Cod penal);
- evaluarea corectitudinii sau incorectitudinii unor soluții din practica judiciară;
- utilizarea eficientă a măsurilor speciale de investigație și a anchetelor speciale în cadrul cercetărilor infracțiunilor de TFU;

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- definească noțiunile legale utilizate în dispozițiile art.165, art.206 Cod penal;
- distingă infracțiunile de trafic de ființe umane și trafic de copii de alte infracțiuni conexe;
- explice semnele obiective și subiective ale faptelor incriminate în dispozițiile art.165, art.206 Cod penal;
- determine soluțiile corecte pentru problemele de ordin practic vizând infracțiunile de trafic de ființe și trafic de copii;
- stabilească legăturile dintre normele legii penale și normele de referință din actele normative extrapenale;
- traducă în limbajul dreptului penal faptele ilegale de relevanță penală, desprinse din realitatea socială;
- argumenteze criteriile de delimitare dintre infracțiunile de trafic de persoane și infracțiunile conexe;
- aplice hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție în procesul de interpretare a noțiunilor din conținutul dispoziției art.165, art.206 Cod penal;
- organizeze într-un mod eficient procesul de studiere a componentei de infracțiune trafic de ființe umane și trafic de copii;
- utilizeze metodele specifice dreptului penal în procesul de elucidare a esenței juridice a unei sau altei componente de infracțiune;
- propună instrumentarul teoretico-practic necesar ca suport la clarificarea naturii juridice a unei sau altei componente de infracțiune;
- propună soluții funcționale pentru eficientizarea aplicării legislației în domeniul contrăcarării traficului de persoane;
- contribuie la culturalizarea juridică a beneficiarilor și destinatarilor legislației în domeniul contrăcarării traficului de persoane;
- realizeze redactarea rechizitoriilor și sentințe, elaborate de procurori și judecători în funcție pe cauzele de trafic de persoane, în planul verificării corespunderii acestora cu legea penală.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Traficul de ființe umane	Anatolie Donciu	III	14	4	10	colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Componenta infracțiunilor trafic de ființe umane și trafic de copii. Delimitarea infracțiunii TFU de alte infracțiuni conexe.	2	4
2.	Investigarea cazurilor de trafic de ființe umane și trafic de copii. Judecarea cauzelor de TFU	2	6
	TOTAL	4	10

<p>8. Respectarea drepturilor victimei la judecarea cauzelor TFU</p> <p>9. Aplicarea pedepselor penale pentru infracțiuni de TFU <i>Ore practice</i></p> <p>1. Metodele de depistare și investigare.</p> <p>2. Tactici de audieri a victimei: - formularea întrebărilor specifice pentru audierea victimei.</p> <p>3. Aprecierea declarațiilor victimei TFU în coraport cu celelalte probe.</p> <p>4. Mecanismele legale de protecție a victimei.</p> <p>5. Partea pregătitoare a judecării. Punerea pe rol a cauzelor penale de TFU.</p> <p>6. Importanța ședinței preliminare în organizarea operativă a judecării cauzelor de TFU.</p> <p>7. Problemele care apar la judecarea cauzelor TFU și modul de soluționare a lor.</p> <p>8. Metodologia individualizării și aplicării pedepselor pentru infracțiune de TFU. Restricții la aplicarea unor categorii de pedeapsă.</p>	<p>Seminare: Analiza cadrului legislativ, datelor statistice. Studiu de caz. Soluționarea spețelor. Tablă flipchart.</p>	<p><i>Ore practice</i> Întocmirea referatelor. Studierea practicii întocmirii unor proiecte de acte relevante. Dezbateri. Expunere argumentativă</p>
---	--	--

VII. EVALUAREA

Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale și/sau în grup;
- răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz;
- perfectarea și/sau redactarea unor acte în baza temelor studiate;
- susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- elaborarea și susținerea referatelor pe probleme concrete.

Evaluarea finală se va efectua sub forma unui colocviu diferențiat, în bază de test, care va conține întrebări teoretice și practice în domeniul cercetării și judecării infracțiunilor de trafic de persoane.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte legislative și normative:

1. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat la 18.04.2002 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2002. Nr. 128-129.
2. Legea nr.241 din 20.10.2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.
3. Codul de procedură penală.
4. Legea nr.59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigație.
5. Legea nr.105 din 16.05.2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal.
6. Legea nr.294 din 25.12.2008 cu privire la procuratură.

7. Hotărârea explicativă a Plenului CSJ nr.37 din 22.11.2004 cu modificările din 22.12.2008 Cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii //Buletinul CSJ a RM8/4, 2005
8. Informație cu privire la rezultatele generalizării practicii judiciare pe cauzele cu privire la traficul de ființe umane, traficul de copii, scoaterea ilegală a copiilor din țară și proxenetism //Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova", 2006, nr.5, pag. 15.

Literatură didactică și științifică:

9. A.Cuznețov, R.Enachi. Traficul de ființe umane- fenomen în contiună evoluție. // Revista națională de Drept, 2012 ,nr.2, pag. 32
10. S. Furdui , Concluzii la examenul jurisprudenței Curții Supreme de Justiție în cauzele penale privind infracțiunile de trafic de ființe umane și trafic de copii //Legea și viața 10/9,2008
11. S. Brînză, V. Stati , Delimitarea traficului de ființe umane și a traficului de copii de infracțiunile conexe //Revista Națională de Drept 3/2, 2009
12. A. Tănase ,Subiectul infracțiunii de trafic de ființe umane (art. 165 C.pen. RM) //Revista Națională de Drept 3/28, 2011
13. A. Tănase Latura subiectiva a infracțiunii de trafic de ființe umane (art. 165 C.pen. RM) //Revista Națională de Drept 2/10,2011
14. A.Tănase, Latura obiectiva a infracțiunii de trafic de ființe umane (art. 165 C.pen. RM) //Revista Națională de Drept 11/18, 2010
15. A.Tănase, Infracțiunea de trafic de ființe umane (art. 165 CPRM), obiectul juridic, obiectul material, victima//Revista Națională de Drept 9/10, pag. 42
16. I. Vizdoga, D.Roman, A.Donciu, D.Ioniță, V.Rotaru, Studiu analitic privind investigarea și judecarea cauzelor de trafic de persoane și infracțiunilor conexe. OIM. Chișinău, 2013.
17. I. Vizdoga, D.Roman, A.Donciu, D.Ioniță, V.Rotaru, Ghid practic pentru investigarea infracțiunilor de trafic de persoane.
18. В.Русу, Т.Фомина, Обзор феномена торговли детьми в Республике Молдова. МЖПЦ «Ла Страда». Кишинэу, 2010.

Instrumente internaționale

19. Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 15 noiembrie 2000 și Legea nr. 15 din 17 februarie 2005 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.
20. Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat la New York la 15 noiembrie 2000 și Legea nr. 17 din 17 februarie 2005 pentru ratificarea Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.
21. Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat la New York la 15 noiembrie 2000 și Legea nr. 16 din 17 februarie 2005 pentru ratificarea Protocolului împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.
22. Convenția Națiunilor Unite împotriva Torturii, împotriva torturii și altor tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane sau degradante din 04 februarie 1985.
23. Convenția Consiliului Europei de asistență juridică în materie penală din 20 aprilie 1959 și Hotărârea Parlamentului nr. 1332 din 26 septembrie 199/ pentru ratificarea Convenției europene de asistență judiciară în materie penală.

24. Protocolul Adițional la Convenția Consiliului Europei de asistență juridică în materie penală și Legea nr. 150 din 17 mai 2001 pentru ratificarea Protocolului adițional la Convenția europeană de asistență juridică în materie penală.
25. Convenția Consiliului Europei cu privire la extrădare și Hotărârea Parlamentului nr. 1183 din 14 mai 1997 pentru ratificarea Convenției europene de extrădare.
26. Protocolul adițional la Convenția Consiliului Europei cu privire la extrădare și Legea nr. 268 din 21 iunie 2001 pentru ratificarea Protocolului adițional la Convenția europeană de extrădare;
27. Al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei de extrădare din 17 martie 1978 și Legea nr. 270 din 71 Iunie 2001 pentru ratificarea celui de-al doilea Protocol adițional la Convenția europeană de extrădare.
28. Recomandarea R (97)13 a Consiliului Europei privind intimidarea martorilor și dreptul apărării din 10 septembrie 1997.
29. Rezoluția Consiliului Uniunii Europene privind persoanele care cooperează în procesul judiciar în lupta împotriva crimei organizate din 20 decembrie 1996.
30. Rezoluția Consiliului Uniunii Europene privind protecția martorilor în lupta împotriva criminalității internaționale organizate din 23 noiembrie 1995.